

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

17 липня 2020 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 41

Відповідно до частини першої статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Частиною першою статті 43 Конституції України встановлено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Стаття 126 Конституції України передбачає, що Конституція й закони України повинні гарантувати незалежність суддів. До конституційних гарантій, з огляду на положення частини першої статті 130 Конституції України, серед іншого, віднесено й обов'язок Держави забезпечити фінансування та належні умови для функціонування судів та діяльності суддів.

Визначені Конституцією та законами України гарантії незалежності суддів, є невід'ємним елементом їх статусу, поширюються на всіх суддів України та є необхідною умовою здійснення правосуддя неупередженим, безстороннім і справедливим судом.

Згідно із частиною першою статті 52 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та цього Закону призначений суддею, займає штатну посаду судді в одному із судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

Як відомо, у період з 17 вересня 2019 року по 17 липня 2020 року, указами Президента України постановлено призначити у місцевих загальних судах суддів на посади вперше.

Одночасно, у деяких судах гостро постало питання "кадрового голоду". Так, сьогодні в окремих судах правосуддя не здійснюється взагалі і у штаті цих судів немає жодного судді.

Крім того, в окремі суди, де в штаті не залишилось жодного судді, призначено одночасно декілька суддів.

У зв'язку з цим, виникають питання, пов'язані з порядком зарахування новопризначених суддів до штату, з визначенням судді, який буде виконувати адміністративні повноваження голови суду а також питання, пов'язані з обранням суддів на адміністративні посади.

Відповідно до пункту 4 частини першої статті 24 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" голова місцевого суду видає на підставі акта про

призначення судді на посаду, переведення судді, звільнення судді з посади, а також у зв'язку з припиненням повноважень судді відповідний наказ.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 24 вказаного Закону встановлено, що у разі відсутності голови місцевого суду його адміністративні повноваження здійснює суддя цього суду, який має більший стаж роботи на посаді судді.

Аналіз вищезгаданих статей дає підстави стверджувати про відсутність у Законі України "Про судоустрій і статус суддів" будь-якої нормативно-правової регламентації чи механізму вирішення згаданих вище питань у судах, де усі штатні посади суддів є вакантними, оскільки у цих судах може виникнути ситуація, коли декілька суддів можуть мати однаковий стаж роботи на посаді судді.

В той же час за змістом частини сьомої статті 21 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" слідчі судді (суддя) обираються зборами суддів цього суду за пропозицією голови суду або за пропозицією будь-якого судді цього суду, якщо пропозиція голови суду не була підтримана, на строк не більше трьох років і можуть бути переобрані повторно. До обрання слідчого судді відповідного суду його повноваження здійснює найстарший за віком суддя цього суду.

Відповідно до частини другої статті 132 цього ж закону з'їзд суддів України відкриває голова Ради суддів України, а в разі його відсутності - найстарший за віком член Ради суддів України.

Враховуючи згадані норми, які регулюють подібні правовідносини, та недостатню врегульованість питання виконання обов'язків судді при однаковому стажі роботи на посаді судді, слід вважати, що у таких випадках виконання обов'язків голови суду має здійснювати найстарший за віком суддя, який обіймає штатну посаду суду, виходячи із аналогії закону.

В той же час за змістом частини першої статті 128 чинного Закону України "Про судоустрій і статус суддів" збори суддів - зібрання суддів відповідного суду, на якому вони обговорюють питання внутрішньої діяльності цього суду та приймають колективні рішення з обговорюваних питань.

Пунктом 1 частини 5 статті 128 цього ж Закону визначено, що збори суддів обговорюють питання щодо внутрішньої діяльності суду чи роботи конкретних суддів або працівників апарату суду та приймають з цих питань рішення, що є обов'язковими для суддів та працівників цього суду.

Частиною четвертою статті 128 Закону визначено, що збори суддів є повноважними, якщо на них присутні не менше двох третин кількості суддів цього суду. У голосуванні беруть участь лише судді цього суду.

Пунктом 3.8. Типового Положення про збори суддів визначено, що кількість суддів відповідного суду визначається згідно з Законом України "Про судоустрій і статус суддів", а суддями відповідного суду вважаються всі судді, які перебувають у штаті суду, до видання головою суду на підставі акта про переведення судді, звільнення судді з посади, а також у зв'язку з припиненням повноважень судді відповідного наказу.

За змістом частини третьої статті 20 Закону голова місцевого суду, його заступник, голова апеляційного суду, його заступники, голова вищого спеціалізованого суду, його заступники обираються на посади зборами суддів шляхом таємного голосування більшістю від кількості суддів відповідного суду

строком на три роки, але не більш як на строк повноважень судді, у порядку, визначеному законом.

З огляду на те, що згідно чинного законодавства судді призначаються на посади безстроково, то не існує законодавчих перепон для можливості бути обраним на адміністративну посаду судді, який не склав присягу, як і не існує перешкод для участі такого судді у зборах суддів відповідного суду після зарахування до штату.

Враховуючи викладене, Рада суддів України вважає за доцільне рекомендувати судам при вирішенні згаданих спірних питань виходити з такого:

- за загальним правилом зарахування новопризначеного судді до штату суду здійснюється головою суду або особою, яка виконує його обов'язки;

- у разі відсутності у штаті суду суддів, новопризначений суддя (один із новопризначених суддів) приступає до виконання обов'язків судді суду та виконання обов'язків голови суду, про що видає відповідний наказ, після чого видає накази про зарахування до суду інших новопризначених суддів;

- з моменту зарахування до штату суддів у кількості більше одного, вони мають право проводити збори суддів з метою обрання суддів на адміністративні посади;

- якщо в суді є декілька суддів, які мають однаковий стаж роботи на посаді судді, зборам суддів слід самостійно визначити порядок виконання обов'язків голови суду такими суддями, а саме: що у такому випадку обов'язки голови суду виконує старший за віком суддя цього суду.

Оскільки питання порушене вище залишається не врегульованим, Рада суддів України вважає необхідним ініціювати питання про внесення відповідних змін до частини третьої статті 24 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б.С. про особливості зарахування новопризначених суддів в штат відповідного суду, відповідно до статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та Положення про Раду суддів України, затвердженого Х позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (з подальшими змінами), Рада суддів України,

в и р і ш и л а :

1. Інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б.С. про особливості зарахування новопризначених суддів в штат відповідного суду узяти до відома.

2. Рекомендувати судам при вирішенні питань, пов'язаних із зарахування новопризначених суддів до штату, з визначенням судді, який буде виконувати адміністративні повноваження голови суду, а також питань, пов'язаних з обранням суддів на адміністративні посади, виходити з такого:

- за загальним правилом зарахування новопризначеного судді до штату суду здійснюється головою суду або особою, яка виконує його обов'язки;

- у разі відсутності у штаті суду суддів, новопризначений суддя (один із новопризначених суддів) приступає до виконання обов'язків судді суду

та виконання обов'язків голови суду, про що видає відповідний наказ, після чого видає накази про зарахування до суду інших новопризначених суддів;

- з моменту зарахування до штату суддів у кількості більше одного, вони мають право проводити збори суддів з метою обрання суддів на адміністративні посади;

- якщо в суді є декілька суддів, які мають однаковий стаж роботи на посаді судді, зборам суддів слід самостійно визначити порядок виконання обов'язків голови суду такими суддями, а саме: що у такому випадку обов'язки голови суду виконує старший за віком суддя цього суду.

3. Звернутись до народних депутатів Комітету з питань правової політики Верховної ради України з пропозицією ініціювати питання про внесення змін до частини другої статті 24 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", доповнивши її реченням такого змісту: "У разі, якщо в суді є декілька суддів, які мають однаковий стаж роботи на посаді судді, адміністративні повноваження голови суду здійснює старший за віком суддя з числа таких суддів".

**Голова
Ради суддів України**

Б.С. Моніч